РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Постановление на Министерския съвет за откриване на два института в структурата на Университета за национално и световно стопанство, гр. София*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 10, ал. 2, т. 1, във връзка с чл. 9, ал. 3, т. 3, буква „а“ от Закона за висшето образование и чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Постановление на Министерския съвет за откриване на Институт за изкуствен интелект в икономиката и Институт за повишаване на научноизследователския капацитет в областта на ядрената енергетика и ядрената сигурност в структурата на Университета за национално и световно стопанство, гр. София.

Проектът се внася по искане на ректора на УНСС въз основа на решение на Академичния съвет (АС) на висшето училище № 3 от 25.06.2025 г.

ПРОЕКТ

Мотивите за откриването на Институт за изкуствен интелект в икономиката (ИИИИ) са продиктувани от обстоятелството, че в епохата на дигиталната трансформация изкуственият интелект (ИИ) се превръща в ключов двигател на икономическия растеж, иновациите и конкурентното предимство. Този институт ще обедини експертизи от областите на икономиката, информатиката, бизнеса и социалните науки, за да разработва иновативни решения за предизвикателството на съвременния свят – от автоматизация на финансовите процеси до прогнозиране на икономически кризи и оптимизиране на бизнес стратегиите. Създаването на Института за изкуствен интелект ще доведе до академични и научни ползи, икономически и социални ползи и съответства на национални европейски стратегии в областта на висшето образование. Сред основните дейности, които се предвижда да изпълнява ИИИИ, и заложените с тях цели са:

- Провеждане на мултидисциплинарни и интердисциплинарни изследвания чрез създаване на платформа за съвместна работа между учени, изследователи, практици в областта на икономиката, публичната администрация, бизнеса, компютърните науки, обработката на данни, социолози, психолози и др.
- Публикации и патенти: ще се генерират високоцитирани изследвания и практически приложения, които ще повишат националния и международния авторитет на висшето училище и на страната ни.
- Разработване на конкурентни образователни курсове за бакалавърски, магистърски и докторантски програми, фокусирани върху приложението на ИИ в икономиката с цел привличане на студенти и изследователи от страната и държави от Европейския съюз.
- Партньорства с бизнеса и държавата чрез предлагане на консултации и решения за компании и институции, използващи ИИ за анализ на големи данни, прогнози, управление на риска, дигитална сигурност и др.
- Стимулиране на иновациите: чрез стартъп инкубатори и хекатони, както и други подобни форми ще се подкрепят млади предприемачи, разработващи ИИ-базирани продукти.
- Повишаване на конкурентоспособността и съдействие България да се превърне в регионален център за приложения на ИИ, привличащи инвестиции с висока добавена стойност.

Инициативата за откриването на ИИИИ е в хармония с Националната стратегия за изкуствен интелект (2020 – 2030), програмите на ЕС за дигитална трансформация, като

ПРОЕКТ

“Digital Europe” и “Horizon Europe”, както и с Плана за възстановяване и устойчивост на България, който включва инвестиции в дигитализация.

За организацията на дейностите и изпълнението на поставените цели се предвижда Институтът да включва:

- Лаборатории за машинно обучение, големи данни и икономическо моделиране;
- Център за трансфер на технологии за връзка между науката, бизнеса и публичната администрация;
- Образователен хъб с курсове и краткосрочни програми за обучение и сертифициране на студенти и специалисти.

Дейността на ИИИИ ще се финансира от бюджета на висшето училище; от Европейски фондове като „Наука и иновации за растеж“ и други подходящи за целта, от партньорски договори с технологични компании; от такси от проведени обучения, сертифициране и консултантска дейност.

Причините за откриването на Институт за повишаване на научноизследователския капацитет в областта на ядрената енергетика и ядрената сигурност (Института) са свързани с необходимостта от създаване на звено към УНСС, което да надгради дейността на съществуващия Център за подкрепа на ядрената сигурност (ЦПЯС), като предостави институционална платформа за провеждане на специализирани обучения и международни семинари; разработване на политики и регулаторни инструменти в областта на ядрената сигурност; задълбочено сътрудничество с Международната агенция за атомна енергия (МААЕ), Европейската комисия (ЕК), Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и други международни партньори; създаване на регионален експертен SMR (small modular reactor) клъстер в Югоизточна Европа. Създаването на Института се вписва в приоритетите на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България (2021 – 2030), като надгражда междусекторния подход към сигурността, енергетиката и технологиите и ще позволи на висшето училище да бъде включено сред допустимите бенефициенти по Националната програма „Повишаване на квалификацията в областта на ядрените технологии и ядреното инженерство“.

За постигане на своите цели се предвижда Институтът да изпълнява следните дейности:

- Организира международни национални и регионални научни форуми и други академични прояви в областите на своята изследователска работа;

ПРОЕКТ

- Осъществява информационна дейност по набиране, обработка и разпространение на информация в научните области на своята работа, включително и издаването на научен бюлетин;
- Изграждане на университетски, национални и/или международни мрежи и мрежа от контакти с организации и специалисти в изследователските области на Института;
- Подпомагане сключването на ново четиригодишно рамково споразумение за сътрудничество с МААЕ и създаването на партньорски център на Агенцията в България.

Създаването на Института се базира на дългогодишен научноизследователски опит в областта на ядрената енергетика и ядрената сигурност и ще доведе до повишаване на научноизследователския капацитет в тази област, както и ще отговори на нарастващата необходимост от провеждане на научни изследвания и специализирани обучения в сферата на ядрената сигурност, киберсигурността на ядрени съоръжения, регулацията на SMR (малки модулни реактори) и управлението на радиоактивни отпадъци.

Дейността на Института за повишаване на научноизследователския капацитет в областта на ядрената енергетика и ядрената сигурност ще се финансира от бюджета на висшето училище, от участие в национални и международни проекти и програми, от изпълнението на консултантски проекти и реализацията на създадените от него научни резултати и др.

За предложения проект на акт не са необходими допълнителни финансови средства и не се предвиждат допълнителни финансови разходи, което не води до въздействие върху държавния бюджет.

Проектът на акт не оказва ефект върху целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. на ключовите индикатори от програмния формат на бюджет на Министерството на образованието и науката, поради което прилагаме финансова обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б” от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32, ал. 1 и 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, като получените бележки и предложения са включени в справка за отразяването им.

На основание чл. 26, ал. 2 от Закона за нормативните актове проектът на Постановление и докладът към него са публикувани на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации.

ПРОЕКТ

Справка за постъпилите предложения заедно с обосновката за неприетите предложения в резултат на проведените обществени консултации е публикувана на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и Портала за обществени консултации.

Представеният проект не въвежда норми от правото на Европейския съюз, поради което не се налага изготвянето на справка за съответствие с европейското право.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание чл. 10, ал. 2, т. 1, във връзка с чл. 9, ал. 3, т. 3, буква „а“ от Закона за висшето образование и чл. 8, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Постановление за откриване на Институт за изкуствен интелект в икономиката и Институт за повишаване на научноизследователския капацитет в областта на ядрената енергетика и ядрената сигурност в структурата на Университета за национално и световно стопанство, гр. София.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ